

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

**Καλλιόπη Σπινέλλη / Νέστωρ Ε. Κουράκης /
Μαρία Π. Κρανιδιώτη (επιμέλεια έκδοσης):
Λεξικό Εγκληματολογίας, εκδόσεις Τόπος,
2018, σελ. LXI, 1291**

Όταν το έτος 1889 ο μεγάλος γερμανός ποινικολόγος *Franz von Liszt* συνελάμβανε για πρώτη φορά την έννοια της «συνόλου» ποινικής επιστήμης¹, ήθελε με κάθε τρόπο να ωθήσει τους ποινικολόγους να αποφύγουν την γνωσιοθεωρητική μονομέρεια του δικού τους κλειστού κανονιστικού συστήματος και να ενισχύσει το ενδιαφέρον τους για την μελέτη της πραγματικότητας του εγκλήματος και των εμπειρικών προϋποθέσεων ισχύος του «δογματικού» ποινικού δικαίου. Μόνο με τις επιστήμες και τα μέσα της «συνόλου» ποινικής επιστήμης, θα συμπλήρωνε 100 χρόνια αργότερα ένας άλλος μεγάλος γερμανός εγκληματολόγος, υπόκειται στην δοκιμασία ελλόγου ελέγχου κάθε διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας σκεφτόμαστε, αποφασίζουμε και εφαρμόζουμε οποιαδήποτε αντεγκληματική πολιτική: «Με αυτό τον τρόπο αυξάνεται η πιθανότητα να προσεγγίσουν άλληλα η εγκληματολογία και το ποινικό δίκαιο, και ενισχύεται η ετοιμότητα επίτευξης μεγαλύτερης ορθολογικότητας»².

Αυτή η «μεγαλύτερη ορθολογικότητα» δεν φαίνεται να έχει ακόμα επιτευχθεί, αφού η πραγματικότητα του εγκλήματος παραμένει στην χώρα μας στατιστικά και εμπειρικά εν πολλοίς απροσπέλαστη, με αποτέλεσμα να κυριαρχούν στην εθνική αντεγκληματική πολιτική ξεπερασμένα τιμωρητικά πρότυπα ή να υιοθετούνται αλλοδαπά μοντέλα αντιμετώπισης του εγκλήματος που όμως διαμορφώθηκαν υπό διαφορετικές κοινωνικοιστορικές προϋποθέσεις είτε, τέλος, να επινοούνται συχνά από τον αυτοσχεδιάζοντα νομοθέτη ατελέσφορες και εμβληματικές λύσεις που απλώς επιτείνουν την επικρατούσα σύγχυση.

Προς επίτευξη αυτής της μεγαλύτερης ορθολογικότητας έρχεται τώρα να συμβάλει με ουσιαστικό τρόπο η πρόσφατη έκδοση στην χώρα μας του *Λεξικού Εγκληματολογίας*. Πρόκειται για ένα αληθινά εντυπωσιακό έργο που εκδόθηκε επιμέλεια των καθηγητών εγκληματολογίας *Καλλιόπης Σπινέλλη, Νέστορος Κουράκη και Μαρίας Κρανιδιώτη* με την συνεργασία 124 ημεδαπών και αλλοδαπών επιστημόνων. Το εν λόγω *Λεξικό* περιέχει περισσότερα από 350 λήμματα από όλους τους κλάδους της «συνόλου» ποινικής επιστήμης, στα περισσότερα των οποίων η πραγμάτευση είναι αρθρωμένη στις ενότητες «Ορισμός και έννοια, ιστορική εξέλιξη και κριτικές παρατηρήσεις». Όπου

όμως απαιτεί η θεματολογία του λήμματος εμπλουτίζεται με γραφήματα και διευρύνεται λ.χ. με την παρουσίαση της παρούσας καταστάσεως και της σύγχρονης νομικής συζητήσεως, των θεωρητικών προσεγγίσεων, των ερευνητικών και στατιστικών δεδομένων και των τυπολογιών.

Κάθε λήμμα περιέχει (αυτονόητη) βιβλιογραφική τεκμηρίωση, ενώ, μετά την εξάντληση των θεματολογικών λημμάτων, δημοσιεύεται επιμέλεια του *Νέστορος Κουράκη* ένας εντυπωσιακός στην πληρότητά του κατάλογος ελληνικής και ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας που εκτείνεται σε περισσότερες από 100 σελίδες. Υπηρετώντας εξάλλου τον στόχο κάθε σοβαρής λεξικολογικής προσπάθειας, το *Λεξικό* δεν καταγράφει απλώς τα λήμματα στην Ελληνική, αλλά λειτουργεί και κανονιστικά, παραθέτοντας την οικεία ορολογία στην αγγλική, γαλλική και γερμανική εκδοχή της. Ο αναγνώστης καλείται εξάλλου, όπου αυτό απαιτείται, να μελετήσει και συναφή λήμματα προς εκείνο που τον ενδιαφέρει, ενώ για να διευκολύνεται στην εξέταση κάθε λήμματος υπό πλείονες οπτικές γωνίες παρατίθεται στο τέλος του *Λεξικού* αφενός μεν ένα λεξικό αγγλικών όρων με την απόδοσή τους στην Ελληνική, αφετέρου δε ευρετήριο όλων των εγκληματολογικών όρων που περιέχονται στο *Λεξικό* (επιμέλεια των *Καλλιόπης Σπινέλλη και Μαρίας Κρανιδιώτη*).

Εξίζει ιδιαίτερα να εξαρθεί εν προκειμένω η παράθεση κριτικών παρατηρήσεων σε κάθε λήμμα, η έκταση των οποίων, μάλιστα, μερικές φορές υπερβαίνει την έκταση του υπόλοιπου λήμματος. Οι παρατηρήσεις αυτές δίνουν την ευκαιρία στον μεν συντάκτη του άρθρου να παραθέσει και τις δικές του απόψεις, ενώ στον αναγνώστη να εκτιμήσει κριτικά όσα διαβάζει: μια καλοδεχούμενη αφορμή για επιστημονικό διάλογο.

Σε ένα έργο τέτοιας πνοής είναι σημαντικό να προσθέσει κανείς την παρατήρηση ότι ευτύχησε να εκδοθεί σε καλαίσθητο τόμο και να τυπωθεί σε καλής ποιότητας χαρτί με ευανάγνωστα τυπογραφικά στοιχεία και χωρίς προφανείς τυπογραφικές πλημμέλειες.

Η επιστημονική αρτιότητα κάθε λήμματος θα κριθεί ασφαλώς σε βάθος χρόνου από αρμοδιότερους του γράφοντος επιστήμονες. Εκτιμώ ωστόσο ότι καμιά επιστημονική εργασία δεν θα δημοσιεύεται εφεξής και καμιά επιστημονική άποψη δεν θα διατυπώνεται, χωρίς προηγουμένως ο ενδιαφερόμενος να έχει ανατρέξει στο *Λεξικό Εγκληματολογίας* και να το έχει συμβουλευθεί. Υπό την έννοια αυτή το *Λεξικό* θα καταστεί σύντομα έργο αναφοράς της σύνολης ποινικής επιστήμης στην χώρα μας, παρέχοντας στους συγγραφείς αυτής της επίπονης προσπάθειας την οφειλόμενη ηθική ικανοποίηση.

Νικόλαος Δ. Λίβος

1. *BA. von Liszt, Kriminalpolitische Aufgaben, ZStW 9 (1889), σελ. 455 επ.*

2. *Günther Kaiser, Kriminologie, Heidelberg³ 1996, σελ. 4.*